

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

6 de querela seu querimonia, & Inquisitione criminum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

in P. §. 1. eo tit. ap. Insti. ca. 2. §. nos autem, & seq. de ord. cognit. Reiciantur autem ut plerumque testes contra aliquem in medium producti hac criminum ab illis commissorum nota, c. testimonium de testi. ca. 1. de excep. ¶ Et hęc exceptio ante publicationem seu prolationem testimoniorum, non postea, admittitur: nisi protestetur ante publicationem se velle exceptiones proponere, quas nec malitia, nec dolo differat, c. presentium, de testib. vel nisi post publicationem crimina excipienti innotescant, c. si de cogn. spirit. ¶ Arma t̄ reorum sunt defensiones exceptionum, d. l. 2. de excep. P. & cum vim vi liceat iure nature defendere, l. e. vim, de in. & iure. l. itaque, ad l. Agul. in P. le. 2. ad leg. Cor. de fca. in P. leg. 1. quan. lice. sine iudi. se vind. l. 3. C. tit. 27. se que tutari aduersus periculum impune: ideo reus qui obicit excipiendo crimina testibus, suas videtur repellere iniurias: neque calumniatoris pœna, vel delatoris falsi punitur, si plene non probet: quia licet sanguinem suum quomodocunq; redimere, l. de bon. eor. qui mori. sibi cons. in P. Neque in alterius iniuriam fecisse dicitur, qui sui iuris tuendi causa nocuit, l. 3. §. quod ait prator, de incen. rum. & nanq; P. l. si donaturus, §. 1. de condi. cau. da. le. in re man. C. mand. leg. si quis, §. sicut, de petit. hered. in P. c. cum in ecclesia, de elect. aut qui iure publico vitur, l. iniuria rum, §. 1. de iniur. P. Quinimo & reus via exceptionis accusanti potest obicere crimina, ex quibus alias etiam absolutus fuit, quod iusto metus dolore suas videtur repellere & vindicare iniurias, leg. si cui crimen, §. 1. de accusat. in P. Hocque iisdem rationibus singulare, vt quamuis reus accusantem reaculare non possit, quia innocentia, non relatione criminum se debeat purgare, l. ipse in l. is qui reus, §. de pub. iud. in P. lib. 48. P. tit. 1. & ita via accusationis crimina non possit obicere: potest tamen via exceptionis, quia tunc suas vel suorum profequitur iniurias, l. neganda, qui accusa. non poss. C. potissimum si in recriminatione delicti causa reicitur in accusatorem. Nam tunc sepe id prodest ei proposuisse, si non ad pœnam euitandam, saltem ad minuendam, l. vno & exore, sol. matr. in P. l. 2. §. si publico, ad leg. Jul. de adulter. lib. 48. P. tit. 5. interdum ad submouendum accusatorem, quo non existente legitimo non est reus diuexandus, sed absolueendus, ca. 1. de accusat. lib. 5. Decreta. tit. 1. c. fin. §. actor, c. 6. q. vlt. ¶ Forsan t̄ & ob crimen ab accusatione repellitur, quia & is in reatu est, c. qui sine, 3. q. 7. c. postulat. eo. Et qui trabem gestat in oculo, temere præsument eicere festucam de oculo fratris, D. Math. ca. 7. can. multib. 1. q. 1. ca. qui crimen, 6. q. 1. Sicque dominus ad eos, qui detulerant adulteram, dixit, Qui vestrum sine peccato est, siciat primus in eam lapidem, D. Ioan. Euang. c. 8. Neque viles personæ admitti debent, c. cum in tua, de sponsal. neque alia quæ postea Deo fauente in accusatione explicabuntur. Quærendumque in iudicio, cuius sit conuersationis & fidei, qui accusat, & is qui accusatur, c. quærendum, 2. q. 7. can. in primis, 2. q. 1. Cellius, lib. 14. ca. 2. Sicuti in testamentis illa præcedit quæstio, num qui testatus est, haberet testamenti factionem, l. si quæramus, de test. in P. ¶ Proinde t̄ obseruare oportet reos, vt si quas huiusmodi contra accusantes habeant exceptiones, proponant, antequam inter reos recipiantur: nam postea parum aut nihil proderent, l. si maritus, §. prescriptiones, ad leg. Jul. de adulter. in P. l. hos accusare, §. hoc beneficio, de accusat. in P. ca. exceptionem, de excep. ca. cum exhibita, de iud. nisi postquam inter reos recepti fuerint, cognitum tantum accusatoris sit illis crimen, vt tradit Panor. in ca. 1. de accusat. nu. 2. & 3. Porro inter reos nomen recipitur accusati, post libelli accusationis oblationem, & hęc contestationem, vt refert communior interpretum sententia, quam probat & Baldus de Perusio, in pract. iudici. tract. de quæst. crimina lib. facit & authen. l. iugiosa, circ. med. de iugio. C.

De Querela seu quærimonia, & Inquisitione criminum. Cap. 6.

- 1 Inquirere quid, & inquisitio non fit, nisi aliqua præcedat denuntiatio: & qualis illa denuntiatio.
 - 2 Querela & quærimonia quid.
 - 3 Index vindicare monitus crimen contemnens: pœna criminis dissimulati incurr.
 - 4 Inquisitio de quo facienda, & quomodo.
 - 5 Decretum inquisitionum quid, & quando statuat, eodem.
 - 6 Conprehendi qui delinquentes possunt, non expectatio iudicis mordato.
 - 7 Inquisitio criminum a iudice quando fieri debet.
- Archiepiscopus visitando provinciam debet inquirere de criminibus cleri, eod.

¶ Testis denuntians crimen potest a iudice examinari.

7 Rumor, accusatoris instar est.

8 Manifesta que dicantur.

9 Notorium crimen quomodo dicatur.

¶ Ciunt t̄ omnes, etiam leuiter eruditi, inquirere esse idem quod diligentius abdita indagare: quasi intus quærere, & secreta detegere, & in iudicium deducere, vt ait Bartolus in l. transigere, nu. 13. de trans. C. Explicat quæst. inquisitio, idem Bar. potissimum, in l. 2. §. si publico, a num. 3. vsque ad 18. Inquisitio nulla fit, nisi præcedat aliqua denuntiatio seu monitione, vel hominis, vel rumoris, vel legis. ¶ Denuntiatio t̄ hominis fit, vel per eos, quorum particulari causa interest, & dicitur querela: vel per delatores, qui denuntiant, cum sua particulariter non interfert, c. inquisitionis, §. 1. de accusatio. l. delator, de iure sif. vel per aduocatos fisci, vel alios officiales, vt dicunt. Denuntiatio per rumorem, est diffamatio alicuius personæ, vel patratu delicti legalis denuntiatio, quando officium iudicis lex monet delinquentes inquirere, & punire. Querela est, quam vocant pragmatici, la plainte, dum quis conuenit apud acta, vel per libellum, de iniuria sibi illata, vt iudex secundum eam denuntiationem inquirat, & vindicet, l. si quis iniuriam, §. de accusatio. C. Vocant iuris Pontifici auctores quærimoniam, quam inquisitio sequatur, c. si quis presbyter, 11. q. 3. ¶ Nam t̄ iudices interpellati voce illa vidua Euan. 3. gelicæ, Vindica me de aduersario, D. Luc. c. 18. tenentur officium exhibere implorantibus: alias enim in secretis, nisi moniti de negligentia, non tenentur, l. 1. §. magistratibus, de mag. conueni. P. l. 4. §. hoc autem, de dam. inf. P. quia plura possunt alius esse cognita, quæ iudicem latere possunt, c. de manifesta, 2. q. 1. Et quamuis conquirere debeat ex officio delinquentes, tamen id perpetuo necessitatis non est, vt cum accuset, le non quicquid, de iudic. in P. si dissimulet tamen vindictam monitis, supplicium illi imminet, quod inferre contemnit, l. si C. ne sanctum baptis. reuer.

¶ Porro t̄ inquisitio specialis post denuntiata crimina, vel a delatoribus, vel ab accusatoribus ipsi. Quod decretum nuntiatio nis vel accusationis fit: quia qui denuntiant vel accusant, tenentur nuntiata probare, de accusato. l. si crimen, de accusat. P. cum similib. sibi no. de denuntiatore, l. ea quidem, C. de accusato. l. ab accusatione, §. nuntiatore, ad S. Turpil. l. Diuus Adrianus, de custod. reor. in P. quod fit per inquisitionem, & debent fisci testes iudici, vt doceant de crimine, §. Quoniam sancimus, de testib. in Auth. l. de iudic. Quod si magnum sit, is iubebit accusatum vel vinculis tradi, vel capi, leg. Diuus Pius, de custod. reor. P. Vocant nostri pragmatici, decretum de primis de corp. Quod decretum de ceterum vis testationibus testium. Interdum etiam lenior accusatio, iubebit fisci iudicio stata die accusatum: vocant decretum a aduocament personel. Decretum vis probationibus inquisitionis eam obrem exigi constat: quod nemo in carcerem duci, prehendi, iudicio visiti debet, quin prius mandata ea de re iudicis præcedant, l. si. C. de exhib. res. ¶ Paucis t̄ exceptis, in quibus ex legis auctoritate, & prehendere fugientes fures cum re, l. interdum, §. 8. §. qui finem de furt. & testandi criminis causa, l. capite quinto, ad leg. Jul. de adult. in P. licet, vt & in grauioribus inquirere eos quilibet potest, vt eos exhibeat iudicio, veluti adulterantes monetam, leg. 1. de fals. mon. C. raptores, l. 1. de raptis virg. C. & similes. Postea enim prehensione facta auditur prehensus, & suo Marte criminis quæstio terminatur. ¶ Ex t̄ officio iudex inquit, vel proprio motu, vel monitus a fama & rumore. Proprio motu, quia vt in precedentibus dictum est, ad officium eius pertinet prouinciam maleficis hominibus purgari, l. congruit, de offi. præs. in P. cum similib. sup. in princ. de criminum disquisitione dictis. Sic Innoc. 4. summus pont. c. 2. §. sane, de cens. in 6. officium archiepiscopi visitantis dicitur esse esse tradit, inquirere de ministrorum, rerum ecclesiasticarum, actis & criminibus circa officia diuina, & ea referre punienda ad proprios iudices ordinarios: vel eadem, si manifesta, & in negligentiam proprii episcopi punire. Potest in hac inquisitione, quæ officio fit, iudex examinare in testem, denuntiantem, Bart. in l. diuus, de cust. reor. per ca. licet Hel. de simo ca. in omni negotio, & ibi gl. de testi. Angel. in tracta. malefic. ver. nec non a denuntiante, nu. 21. ¶ Rumor, t̄ & manifestum interdum iudici inquirendi danti- 7 tius ansam: & sic intelligimus, quod traditum est, inquisitionem præcedere clamoram denuntiationem, c. inquisitionis, §. tertie dubitationis, ca. qualiter & quando, in 2. de accusa. c. licet Hel. de simo. Quia & in rumoribus iudex non debet immorari, sed veritatem exquirere, c. cum oportet, de accus. Non enim tunc in diffamatione suborta expectatur accusator alius sed probatio certior. Si- cut nec

cur nec in manifestis nam euentia patrat sceleris non eget etiam accusatore, c. euidencia. eod. neq; manifesta egent probatione, c. de manifesta, 2. q. 1. scilicet formali & accusatoria. Probatio tamen alia existitur eorum, qui crimini aduerunt, quos iudex ante sententiam condemnationis testato audire debet: cum iudicialis actus omnes ad fidem gestorum conferendam, diligenter & vere describi debeant, ca. quoniam contra, de probatio. ¶ Verum hic t obseruandum est, quaedam esse que manifesta sunt iudici, & aliis ignota: quaedam, quae ignota iudici & aliis nota: quaedam nota sunt iudici & aliis. In primo casu sine accusatore, & legitima probatione, iudex non punit delictum: quia iudex, & accusator esset. In secundo idipsum locum habet. In tertio autem, sine solemnitate ordinaria plectit, haec probantur in d. cap. de manifesta, 2. q. prima. ¶ Est t quoque hic adhibenda distinctio notorii criminis, distinctio, d. in d. c. de manifesta. Nam quoddam est notorium, notione facti, quod mutari non potest: quale est, quod o:ulis subiicitur, nec probabiliter negari potest, quod o:ulis habet euentiam, ca. vestra, de cohabitata clerico. Et mulier. Aliud crimen publicum notorium, ratione famae tantum, ca. ius, eod. tit. Porro publicum testimonium, & fama, non inducunt condemnationem: at notorium facti, contra. Est publicum contrarium testimonium minuat famam: oportet enim habere testimonium bonum, si fieri possit, & ab iis qui foris sunt, ca. inuenimus, de consec. dist. 1. can. 1. 2. q. dist. 1. ad Tim. 3. Quando autem fama & notorium exigant probationem, & quae proprie notoria & manifesta sint, videbis fuisse tractatum in g. ca. vestra, in verbo notorium, & in c. ius, in ver. non ex euidencia, de cohabitata clerico. Et mulier. apud Grego. c. cum olim, de verbo, sign. Est & textus singularis Damiani Papae, qui ex locis factae paginae arguit, quod licet aperte illi sit a querelatorum reprehensio: nihilominus decet ab iis qui dati fuerat eorum examinationem, ordinem seruari, c. eorum qui accusantur, 1. q. 3.

De Accusatione solemnii. Cap. 7.

- 1 Accusatio solemnii quid.
- 2 Libelli accusatoris forma.
- 3 Inscriptio in libello accusationis cur exigatur, & nu. 6. & seq.
- 4 Scriptura cur in quibusdam exigatur negotiis.
- 5 Denuntiator sine calumnia poena desistit ab accusatione.
- 6 Inscriptio in quorum accusatione criminum non sit necessaria.
- 7 Vxor de adulterio ex sola suspitione maritus accusare potest, eo.
- 8 Calumniari quando aperte quis dicatur: & qua a calumnia excusare possunt.
- 9 Periculum ubi maior sibi cautius est agendum.
- 10 Accusatio criminum inuenta ad conferendam humanam societatem.
- 11 Reges Aegyptiorum mortui ante funus vellandari vel vituperari.
- 12 Accusationes verae laudabiles, ut plerumq; etiam ex celo inuidia.
- 13 Inuidia vitium pessimum quale.

Alia t species accusationis in iudicium delatae, proprie accusatio solemnii dicitur. Quae est, colligitur ex l. vns. de famo. libell. C. delatio, & persecutio vlt que ad sententiam, l. qui cum natus maior, 1. 4. §. accusasse, de bon. libet. lib. 38. P. tit. 2. c. i. minis, facta coram iudice per libellum, l. 1. §. sane, de famo. libell. C. verbis conceptis descriptum, & portectum eidem iudici ad vindictam publicam. In quo postremo differt a querela, quae opem implorat, nec vindictam petit, nisi per consuetudinem: haec autem principaliter eo dirigitur, leg. 1. §. quod autem d. etum, de offi. p. ef. verb. lib. 1. P. ¶ Libelli t inscriptio suam habet conceptam formam, & solemnem apud Paulum Iurisc. consultum, libellorum, 30. de accusatio. lib. 48. P. tit. 1. vt adiciatur tempus certum, quo crimen commissum est, quodque certum sit, adiecto consule administrante, vel tunc imperante principe. Dehinc secundo, vt nomen inferatur magistratus, coram quo proponitur accusatio. Tertio, explicetur persona quae accusatur, & cum qua deliquerit. Quarto delictum, de quo accusatur. Quinto locus, in quo commissum est. Sexto, vt qui accusat, subscribat per se, vel per alium, si literas nesciat, libellum. ¶ In primis t itaque in scriptio exigitur, nempe vt accusatio ex scripto concepta portigatur, & praecedat accusationis propositionem, d. libellorum, & l. in criminalibus, & l. si de accusat. lib. 9. C. de accusatio, 2. q. 8. etiam si de seruorum agatur accusationibus, l. si seruos, 13. de accus. in P. Nec quicumque in discrimen capitis accersitur, statim reus existimandus est, si accersitur: sed debet, qui crimen intendit, primum in iudicium venire, nomen rei indicare, vinculum inscriptionis accipere, & custodiae simili-

tudinem, d. l. fin. C. de accusa. ¶ Sic t in inuolutis negotiis exiguntur leges, vt plerumque scripturam, vt eorum probatio facilius & firmior perseveret: vt in emphyteosi, leg. 1. de iure emphyt. C. leg. contrahitur, de pigno. in P. mandatis prin. ipum, l. 1. C. de manda. princ. literarum obligatione, §. 1. de liter. oblig. l. generaliter, C. de non nu. pecu. & aliis similibus. Porissimum & in forensibus negotiis, quamquam ciuilibus libellum porrigi oportet, auth. offeratur, de lit. contestat. nec sola denuntiatio facit accusationem, caput. licet in beato Petro, de accusat. apud Grego. ¶ Ideo t & potest posteam quis ab accusatione abstinere, idque sine nota calumnie non inscribendo. Verumtamen postea volens accusare, non auditur: atque sicut inquisitionem denuntiatio, sic accusationem in scriptio praecedat, c. qualiter & quando in 2. §. si de accusat. ¶ Sunt in t manibus plures rationes inscriptionis: referam paucas, quae & ad illam pertinent, & docentur cur haec solemnitas in accusatione tantopere desideretur. Prior ergo, ne temere quis profiliat ad accusationem, cum sciat ex conceptione inscriptionis & subscriptionis sibi non fore inultam calumniam, leg. si cui crimen, de accus. in P. Siquidem per hanc paginam inscriptionis obligat se quodammodo accusans, & fidei iuramentum exercenda de lite praestat, l. qui crimen, qui accusa. non poss. C. Sic dicimus non prius inscribendo, id est, accusatori praebere assensum, quam se solemnii lege vinxerit: ne temere reus vexetur, l. 2. §. ex longinquo, de exhib. reis, C. Ideo prius accusator profiteatur crimen se probatum, alioquin poenam eandem, quam meretur crimen illatum, subiturum, ca. quis quis, & c. qui crimen, 2. q. 8. c. nullus introducatur, §. in scriptio, 4. q. 4. Quod & statuit Theodericus Fracorum rex olim. Esti Germanorum lex 60. tantum solidis punit, vt ait Iustinus Gobelus in consuet. Caroli 5. de reb. capital. art. 12. Estque haec poena talionis, de qua in poenis diximus. Sic periculo capitis sui accusator facile a falsa accusatione retardatur, & ea, quae probare non potest, in alterius periculum non coniciet, l. in priuatis, ad SC. Turpil. l. ab Imperatore, de praenari. in P. l. si de priu. del. in P. l. si. C. de accusatio. non probauerit, 2. q. 5. ca. qui calumniam, 5. q. 6. & potius in priuatis delictis eligit agere ciuilitate, in qua actione non exigitur inscriptio, l. fin. de priu. del. in P. l. si de furi. in P. cum in illis & ciuilitate & criminaliter agi possit contra, quam in publicis, in quibus accusatio desiderat inscriptionem. ¶ Pauca tamen excipere, vt si maritus iure mariti accuset de adulterio vxorem, quod potest sine inscriptione, dum ei concessus est eandem & ob suspitione accusare, l. quoniam adulteri, §. in primis, ad l. l. de adult. intra sexaginta dies a crimine cognito, intra quos tantu marito sine inscriptione licet accusare, & hoc est iure mariti accusare, l. iure mariti, C. eo. l. ob commissa eo. C. exactis autem iustis his diebus, aliis adulterium iure ciuili licet accusare, & ipsi quoque marito, sed non nisi cum inscriptione: quod & ad patrem pertinet accusare filiam de adulterio volentem, l. 2. §. si simul, ad leg. Iulia, de adult. in P. Et hodie in Gallia, est accusandi licentia priuatis adempta sit ad vindictam publicam, nisi quatenus sua interest ciuilitate: tamen qui denuntiat adu. cato vel rationali regio, aut qui accusat, debet se subscribere libro denuntiationum, vt si deficiat in probatione docenda rationali, detur actio in eum, & reo facta indicatione delatoris. ¶ Tuncq; t erit notio, num omnino calumniatus dicatur. Nam dicebat Cicero pro Ros. Ameri. accusatoris multos esse in ciuitate vitale est, at hoc vitale est, vt non plane illudamur ab accusatoribus. Innocens est quispiam, verumtamen quamquam abest a culpa, suspitione tamen non caret: tamen si miserum est, tamen ei qui accusat, possum aliquo modo ignoscere. Cum enim aliquid habeat, quod possit criminose ac suspitione dicere, aperte calumniari & iudicari sciens non videtur. Oportet enim aliquem postulatam calumniae, in euidenti calumnia deprehendi, vt si sciens, falsa crimina detulerit: alias, si per errorem, calumniatus non censetur, l. 1. ad senatus Turpil. l. 28. P. tit. 26. Vnde duae formulae sententiam dicendi, non probasti, vel calumniatus es, dist. 1. 1. Potest & extra calumniae praenari, dum vera abscondit crimina coludens cum reo, dissimulas veras pbationes, & excusationes falsas admittens: & tergiversari, dum in inuenerum ab accusatione desistit, d. l. 1. per totum, ad SC. Turpil. P. ca. 3. de coll. detog. l. praenariatores, de ver. sig. leg. athletas, §. praenariator §. calumniator, de iis qui nos. inf. tot. tit. de praenari. in P. l. 1. C. ad SC. Turpil. quorum diuersa poena. Excusat & a calumnia iustus accusandi dolo, vt si parer quempiam reum caedis filii detulerit, Constantin. Harmon. lib. 6. Prom. sur. tit. 6. l. fin. de pub. ind. ¶ Altera t ratio istius inscriptionis est, eo maturius & cum maiori solenitate tractandus esse negotiu, quo grauius est, & maius versatur periculum, c. ubi periculu,